

Số 460 (6 - 2015)
NĂM THỨ HAI MƯƠI HAI
 ISSN 868 - 331X

Chủ nhiệm
 PHẠM MAI HÙNG
Tổng biên tập
 DƯƠNG TRUNG QUỐC
Phó Tổng biên tập
 NGUYỄN HẠNH
 NGUYỄN THỊ HẬU
Trưởng cơ quan đại diện phía Nam
 LÊ HỒNG LIÊM
Thư ký Tòa soạn
 ĐÀO THỂ ĐỨC
Hội đồng biên tập
Chủ tịch HĐ
 GS. NGND. PHAN HUY LÊ
Phó chủ tịch HĐ
 DƯƠNG TRUNG QUỐC
và các uỷ viên
 GSTS. VŨ MINH GIANG
 GSTS. NGUYỄN QUANG NGỌC
 PGSTS. PHAN XUÂN BIÊN
 PGSTS. NGUYỄN VĂN NHẬT
 PGSTS. TÔNG TRUNG TÍN
 PGSTS. TRẦN ĐỨC CƯỜNG
 PGSTS. NGUYỄN VĂN KIM
 TS. LÊ HỒNG LIÊM
 TS. NGUYỄN THỊ HẬU

Trình bày
 TRẦN HỒNG KỶ
Giấy phép xuất bản
 363/GPXB Bộ VHIT ngày 8-3-1994
Tòa soạn

216 Trần Quang Khải, Hà Nội
 ĐT: 38256588 - Tài khoản số: 030.01.01.000781.9
 Email: tapchixuanay@gmail.com
 Ngân hàng Thương mại Cổ phần Hàng hải
 Chi nhánh Hà Nội
Cơ quan đại diện phía Nam
 181 Đê Thám - Q.1 - TP.HCM
 ĐT: 38385117 - Fax: 38385126
 Email: xuanay@yahoo.com

Tài khoản số: 1600.311.000.483 Ngân hàng
 Nông nghiệp & Phát triển Nông thôn Việt Nam
 Chi nhánh Sài Gòn
 In tại Công ty in Báo Nhân dân TP.HCM

Tổng phát hành
 Công ty Trường Phát
 179 Lý Chính Thắng, P.9, Q.3, ĐT: 39351751
Phát hành nước ngoài
 Công ty XUNHASABA - 25A - B
 Nguyễn Bình Khiêm, Q.1, TP.HCM
 ĐT: 38241320 - 38292900 - Fax: 84.38.8241321

Giá: 20.000 đ

Tình báo Mỹ báo cáo về Hồ Chí Minh... 3
LÊ ĐỖ HUY (dịch)
 Cuộc kháng chiến của Việt Nam... 5
ANDRÉ BLANCHET
 "Miếng vụn phá hiểm" 8
TRẦN THÁI BÌNH
 Báo chí Nam kỳ thời kỳ 1859-1954 10
NGUYỄN ĐÌNH TU
 Trương Vĩnh Ký & ngữ pháp tiếng Việt..... 19
CAO XUÂN HẠO
 Sùng bái giai nhân..... 23
ĐINH XUÂN LÂM
 Bùi Quang Chiêu... 26
NGUYỄN NGỌC PHAN - TRƯƠNG NGỌC TUÔNG
 Lệ bảo cử... 36
TRẦN ĐÌNH BA
 Con đường hàng hải quốc tế... 40
NGUYỄN LỤC GIA
 Một cuộc thăm viếng và một bữa tiệc... 51
HORTA
Bìa: Hình ảnh minh họa Pháp chiếm Việt Nam trên báo Indochine

Tình báo Mỹ báo cáo về **HỒ CHÍ MINH** tại "đêm trước" Điện Biên Phủ ra sao?

Báo cáo của CIA tại cuộc họp Hội đồng An ninh Quốc gia Mỹ tuần đầu tháng 2-1954 bộc lộ một chi tiết "lạ". Đó là trong những thành phần "lo" Cụ Hồ từ trên vào thời khắc này (lúc Pháp và Mỹ tính đến phương án "đàm" để kết thúc cuộc chiến tranh Đông Dương lần thứ nhất), có những người Pháp, và căn cứ trên văn phong của bản báo cáo, có thể gồm cả người Mỹ (?).

Cuối tháng Giêng 1954, các Ngoại trưởng của Tứ cường Liên Xô, Anh, Pháp, Mỹ gặp nhau ở Berlin, bàn về chiến tranh Triều Tiên vừa kết thúc, và cuộc chiến đang tiếp diễn ở Đông Dương. Cùng kỳ, cuộc tiến công nhằm vào tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ bỗng dừng lại, sư đoàn chủ công 308 đột ngột rẽ ngang, tiến sang Lào?

Lãnh đạo tối cao Mỹ yêu cầu tình báo chiến lược Mỹ báo cáo về sức khỏe của Hồ Chí Minh, và có không, những biểu hiện từ phía đối phương về việc Hồ Chí Minh tạ thế. Dưới đây là nội dung đầy đủ của báo cáo này, đệ trình lên phiên họp Hội đồng An ninh quốc gia (NSC Briefing) ngày 11-2-1954 tại Nhà Trắng, dưới thời Tổng thống D. Eisenhower.

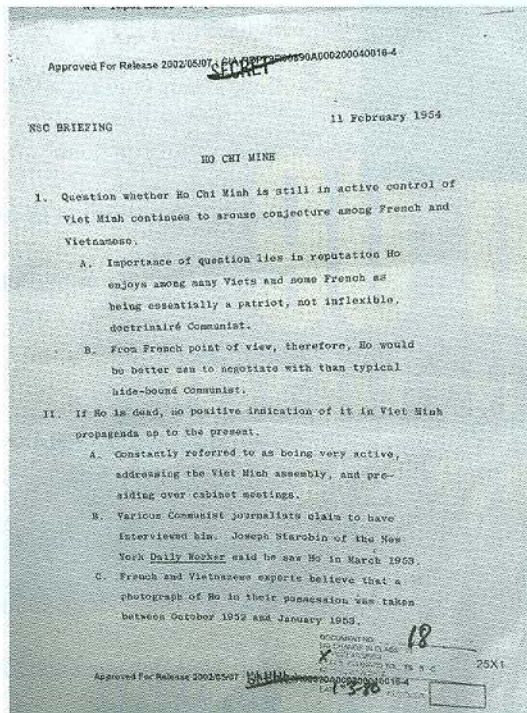
CIA nhận thấy trong người Pháp và người Việt Nam trong chính phủ Bảo Đại đang xôn xao về tình hình sức khỏe của ông Hồ Chí Minh. Theo CIA, đây là vấn đề hệ trọng, vì đối với nhiều người Việt và một số người Pháp (ở Đông Dương), Hồ Chí Minh có được một uy tín như một người yêu nước chân chính, chứ không phải là một người Cộng sản (hành động) theo những giáo điều cứng nhắc. Và đối với người Pháp, Hồ Chí Minh là người để Pháp có thể thương thảo tốt nhất, hơn bất cứ một người Cộng sản điển hình không khoan nhượng khác.

Thứ hai, CIA báo cáo tiếp, nếu quả thực sức khỏe của Hồ Chí Minh có vấn đề lớn, thì hiện nay chưa có một dấu hiệu nào về chuyện này trong bộ máy tuyên truyền của Việt Minh. Nếu theo đài báo của Việt Minh, thì Hồ Chí Minh (tại chiến khu) vẫn đang tích cực hoạt động, vẫn làm việc với Quốc hội (Việt Nam) và vẫn chủ tọa các phiên họp của Hội đồng Chính phủ. Các nhà báo Cộng sản (quốc tế) vẫn cho thấy họ từng phỏng vấn ông Hồ. Joseph Starobin của báo *New York Daily Worker* (Công nhân nhật báo Nữ Ước) nói rằng ông ta đã được gặp Hồ Chủ tịch tháng 3-1953. Tuy nhiên, đài Việt Minh (từ đó đến nay) chỉ hoàn toàn phát các tuyên bố của Hồ Chí Minh bằng điện báo (tín hiệu Morse), chứ không truyền đi giọng nói của Hồ Chí Minh.

Các chuyên gia (tinh báo) Pháp và Việt (chính phủ Quốc gia Việt Nam của Bảo Đại) tiết lộ họ đang giữ một tấm ảnh của Hồ Chí Minh, được chụp trong khoảng giữa tháng 10-1952 đến tháng 1-1953. Theo bộ máy tuyên truyền của Việt Minh, Hồ Chí Minh đã dự một cuộc diễn duyệt của (một đơn vị) bộ đội (Việt Nam) vào cuối tháng Giêng vừa qua (1954).

Tuyên bố gần nhất của Hồ Chí Minh (bằng điện báo) là lời kêu gọi cuối tháng Giêng vừa qua (1954) khi ông kêu gọi các lực lượng Việt Minh tung ra một cuộc Tổng tiến công để đẩy người Pháp ra khỏi Đông Dương.

Nhân dịp này, tinh báo Mỹ lục hồ sơ, điểm

Tài liệu từ lưu trữ quốc gia Mỹ, năm 1954

lại các nét chính trong cuộc đời của Hồ Chí Minh, để các thành viên mới của Hội đồng An ninh quốc gia hiểu vì sao tên Chủ tịch nước VNDCCH hiện nay lại có nghĩa là "Người khai sáng", cũng như vì sao trước kia từng mang tên là Nguyễn Người Yêu nước (Nguyễn Ái Quốc).

Hồ Chí Minh sinh tại một làng nhỏ vùng bắc Trung bộ, cha là một cự quan lại cấp thấp trở thành một nhà cách mạng. Năm 1911, Hồ Chí Minh làm người phụ việc trong khoang tàu (cabin boy) của tàu buôn thuộc Hãng thương thuyền Pháp (Messageries

Maritimes), từng sang Anh và Mỹ, sau đó ngụ cư tại Paris, làm nghề sửa ảnh, trở thành đảng viên Cộng sản Pháp khi Đảng này được thành lập ngay sau Thế chiến I. Năm 1921, thành lập Liên hiệp các dân tộc thuộc địa (Intercolonial Union) – hội của các dân tộc bản xứ tại các thuộc địa của Pháp. Viết "Bản án chế độ thực dân Pháp". Thành viên đoàn đại biểu Đảng Cộng sản Pháp sang dự Đại hội Quốc tế nông dân 1923 ở Moscow rồi ở đó đến 1925. Từ 1925 – 1941, là con thoi giữa Liên Xô và Trung Quốc, tổ chức các nhóm cách mạng trong người Việt lưu vong (tại Trung Quốc).

Tháng 5-1941, xuất hiện ở Tĩnh Tây, vùng sát biên giới với Việt Nam. Tổ chức ra Việt Nam Độc lập Đồng Minh (Việt Minh), một tổ chức chống Nhật. Cộng tác với Quốc dân Đảng (Tôn Trung Sơn) và ngay sau đó, với các quan chức Mỹ.

Sau khi Nhật đầu hàng, Hồ Chí Minh trở thành Chủ tịch nước VNDCCH, và giữ quan hệ tốt với người Pháp cho tới khi chiến sự (nguyên văn – nổi loạn/rebellion) bùng phát tháng 12-1946.

Trong giao thiệp với phương Tây, Hồ Chí Minh thường tỏ ra đầy sức thuyết phục, nhờ một cung cách lôi cuốn (charming), chân thành, của một người có tuổi uyên bác nhưng sống giản dị, và cống hiến hết mình cho các lý tưởng ông theo đuổi. Trên thực tế là một người có học thức cao (highly literate), nói được 6, 7 thứ tiếng, có khiếu khôi hài, óc châm biếm.

CUỘC KHÁNG CHIẾN CỦA VIỆT NAM (LA RÉSISTANCE ANNAMITE) Phỏng vấn Trần Văn Giàu

TRONG SỐ TẠP CHÍ XUA&NAY THÁNG TRƯỚC (SỐ 459) KHI GIỚI THIỆU VỚI BAN ĐỌC ÁN PHẨM TẬP HỢP NHỮNG BÀI VIẾT VỀ CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH TRÊN BÁO *LE MONDE* (*THẾ GIỚI*) CỦA PHÁP, CHÚNG TÔI ĐÃ DỊCH MỘT BÀI PHỎNG VẤN CÓ NHAN ĐỀ *HAI NHÀ LÃNH ĐẠO DÂN TỘC CHỦ NGHĨA* NHUNG CHỈ THẤY CÔNG BỐ PHẦN PHỎNG VẤN CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH. SAU KHI CÔNG BỐ PHẦN ĐƯỢC THỂ HIỆN TRONG SÁCH, DỊCH GIẢ HẢI BÀNG ĐÃ LIÊN HỆ VỚI BAN BIÊN TẬP CỦA CUỐN SÁCH VÀ ĐƯỢC NHÀ BÁO JEAN CLAUDE POMONTI CHỦ BIÊN ÁN PHẨM CHO BIẾT: VÌ TẬP TRUNG VÀO CHUYÊN ĐỀ "HỒ CHÍ MINH" NÊN KHÔNG CÔNG BỐ PHẦN PHỎNG VẤN NHÂN VẬT CÒN LẠI, ĐỒNG THỜI CUNG CẤP TOÀN BỘ BÀI PHỎNG VẤN CHO X&N.

XIN ĐƯỢC GIỚI THIỆU PHẦN CÒN LẠI CỦA BÀI PHỎNG VẤN LIÊN QUAN TỚI MỘT NHÂN VẬT LỊCH SỬ CÓ GẮN BÓ VỚI SỬ HỌC VIỆT NAM HIỆN ĐẠI: TRẦN VĂN GIÀU. TRONG BÀI NÀY, NHÀ BÁO PHÁP A. BLANCHET VẤN SỬ DỤNG THUẬT NGỮ "AN NAM", CHÚNG TÔI XIN CHUYỂN THÀNH "VIỆT NAM" CHO PHÙ HỢP VỚI BỐI CẢNH NƯỚC TA ĐÃ GIÀNH ĐƯỢC ĐỘC LẬP.

- "Ở Sài Gòn, họ đã kể với ông những gì về tôi? Rằng tôi là một kẻ sát nhân, kẻ miệng ngậm dao?"

Đó là lời của «nhà cổ động» (publiciste) Trần Văn Giàu, trên thực tế ông là linh hồn của cuộc kháng chiến của người Việt Nam mặc dù ông không có chức danh chính thức nào (ông đã lần lượt từ chối mọi chức danh). Là Chủ tịch Ủy ban kháng chiến, ông là người ký tên trên các tờ truyền đơn lệnh cho dân chúng Việt Nam «tiếp tục kháng chiến cho đến thắng lợi» và tuyên bố «tất cả viên chức thuộc ngành dịch vụ công và nhân viên của các công ty tư nhân làm việc với Pháp» là phản bội.

Trong nhiều tuần, ông Giàu đã ở Nam kỳ, đích thân ra lệnh cho quân đội Việt Minh chống

Trong sách báo của Việt Minh, ông là "Bác Hồ" đối với toàn dân Việt. Ông là hình ảnh của con người hành động, đi bộ nhiều dặm, đeo ba lô nặng. Cũng là biểu tượng của văn chương, bao giờ ông Hồ cũng (đủ thi hứng) làm được một bài thơ nhân dịp ngày hội hàng năm của trẻ em Việt Nam. Cũng cho thấy như người của dân, sống hòa vào đồng bào, luôn quan tâm đến những phàn nàn, bực bội của mỗi người dân.

Nếu (sự vắng mặt nghĩa là) cụ Hồ có mệnh hệ nào, tình báo Mỹ giả thiết, thì những người thay thế ông để thương lượng (với Pháp và Mỹ) chắc là một trong hai lãnh tụ Việt Minh sau:

Ông Trường Chinh, Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Việt Nam (nguyên văn). Tên ông có nghĩa là

Vạn lý trường chinh (Long March). Ông thuộc những người lãnh đạo cao cấp nhất từng hoạt động trong hậu trường trong những ngày Hồ Chí Minh đương đầu với Pháp và Quốc dân Đảng Trung Quốc (thời trước ngày Toàn quốc Kháng chiến cuối 1946).

Ông Võ Nguyên Giáp – Thống chế (generalissimo – cũng có nghĩa là Tổng Tư lệnh) của Việt Minh. Ông là một người Cộng sản cốt cán (hard – core) và là thiên tài quân sự tự đào tạo, từng dạy sử ở Hà Nội thời trước chiến tranh. ■

Nguồn: Lưu trữ quốc gia Hoa Kỳ - NARA
Lê Đỗ Huy (dịch)